

# Pedro Vallín: «El procés i el 15-M són símptomes de l'esgotament dels consensos de la Transició»

*El periodista de "La Vanguardia" publica "C3PO en la corte del rey Felipe" (Arpa), una crònica de la situació política a l'Estat en l'última dècada a través d'analogies cinematogràfiques*



Vallín explora la política espanyola a través de la cultura i el cinema | Arpa / Casa Seat

**William Munny?** (interpretat per Clint Eastwood), obre d'una puntada de peu la porta del *saloon* en plena pluja i deixa anar una frase mítica: "Qui és l'amo d'aquest cau de porcs?". **Pedro Vallín** (Colunga, 1971), **periodista de La Vanguardia i amb experiència com a cronista polític**, és una espècie de Manny que entra sense la cara desencaixada, sense una escopeta i sense aquesta virulència, però amb la mateixa contundència, com a reporter al Congrés a partir del 2016. Expert cinematogràfic en mitjans estatals, la seva ploma està marcada per la trajectòria a la secció de Cultura durant més d'una dècada i la seva aventura en la fundació dels **Premis Feroz**.

Vallín ha decidit fer servir les seves dues principals armes, la política i el cinema, a través d'una crònica de cròniques, una recopilació -polida, actualitzada i contextualitzada- de retrats escrits del que ha passat a Espanya en l'última dècada. **Des de la transformació de Podem, al que va passar l'octubre del 2017 a Catalunya**, o els seus particulars punyals a la ultradreta espanyola o els mitjans de comunicació. **C3PO a la cort del Rei Felip** (Arpa Editores) és el resultat d'aquesta mirada reflexiva i crítica.



---

**- Reflexiones sobre la crónica política clásica, que ha quedat enrere, i sobre el fet que ara hi ha altres maneres d'explicar l'actualitat a través de la cultura pop. Estem farts de com s'explica la política?**

- Sí, però no tant per la crònica. Quan vaig arribar a Madrid el 2001 vaig convertir *La Vanguardia* en el meu diari de capçalera perquè era l'únic que seguia cultivant la crònica política i em vaig fer fan de la feina d'Enric Juliana. Perquè la crònica és un gènere híbrid que interpreta el que passa. El problema de la informació política, de fet, és que no hi ha prou crònica, el que hi ha són declaracions entre cometes una darrere l'altra. Això és el que ha de fer una agència, no pas un mitjà de comunicació, que ha de treballar un producte elaborat. Un periodista no pot ser un mer altaveu o un repetidor del que diuen els polítics. Ho veiem molt en el producte audiovisual, és una combinació de talls de declaracions amb taules on s'escandalitzen o ho aplaudeixen.

**- Això va lligat al consum del públic, accelerat, i no es llegirà una crònica?**

- Els codis audiovisuals són molt dramàtics i tenen una sèrie d'exigències per ser atractius. Això també s'ha fet servir exageradament com una coartada per fer productes de dolenta i baixa qualitat. Un dels inèdits que conté el llibre és la interpretació del cisma de Vistalegre del 2016 a partir de Patricia Highsmith. Ho vaig escriure quan vaig arribar a la secció de política, quan va esclatar la crisi de Podem i em semblava una carta de presentació una mica *freak*. Mai ho vaig publicar perquè els meus companys no pensessin que estava com un llum, no perquè ningú del diari m'ho prohibís, i ara l'he pogut recuperar. És un exemple d'una manera atractiva i diferent d'explicar una cosa sense que per això hagi de ser un relat simplista. La prova és que les ficcions pop, les conegudes, si no són *cherry-picking* de pel·lícules estranyes, ofereixen patrons fantàstics per interpretar la realitat. Es poden fer coses sofisticades i la gent s'interessa. En el periodisme som molt autoindulgents. Som massa còmodes.

**- Cal més cultura cinematogràfica per entendre el món polític actual?**

- La meua generació i les anteriors vivien presos d'una mena de satanització de la cultura pop o de la cultura de masses com una cosa amena, divertida, però intel·lectualment inútil. El canvi es produeix amb una nova generació, com va fer Pablo Iglesias, que no rep aquesta cultura com una cosa deplorable. Afortunadament, arriba al pont de comandament del país gent que té superat aquest dilema entre alta cultura i cultura de masses. Entén que aquesta expressa el sentiment de la societat i, per tant, els seus continguts es poden descodificar perfectament en termes profunds.

**- Llegint-te, tots els mals de la política espanyola actual semblen sorgir del 15-M i del Procés. Van ser una conseqüència o són una venjança?**

- Són un símptoma de l'esgotament dels consensos de la Transició. Els mals venen d'una altra banda, a partir de l'any 2000, amb la majoria absoluta d'Aznar i el concepte que va aglutinar sobre construir una nació espanyola. Tot el contrari del patriotisme constitucional, que és el que havia existit abans. Aznar torna a Isabel la Catòlica, a la llegenda, a la cosa aquesta imperial.

**- En símil cinematogràfic, va ser *L'Imperi Contraataca* d'*Star Wars*.**

- Exactament, el rearmament. El segon mal per a la democràcia espanyola, des de la política fins al periodisme, són els atemptats del 2004. Es construeix una fal·làcia monstruosa que es reproduïx en portades durant anys. Quan finalment la veritat judicial estableix què va passar i hi ha una sentència ferma, no hi ha cap cost ni periodístic ni polític per als que han estat explicant una mentida. Això crea una impunitat que avui veiem reflectida en el fet que les mentides es publiquen sense cost.

**- Tornem al 15-M i al procés.**



---

- El 15-M i el procés no són mals, són símptomes d'una crisi total del pacte constitucional. L'error és que el sistema identifica aquesta simptomatologia com l'enemic i decideix que no s'ha de tocar res, tot està bé i cal posar fi a aquestes anomalies.

**- Són la febre del règim del 78, doncs.**

- El drama comença el 2015 quan el votant decideix que Sánchez i Iglesias han de governar i el sistema no ho permet. I, a més, obliga a repetir eleccions. No és una decisió presa per senyors fumant en una habitació, sinó que és una reacció orgànica de poders econòmics, polítics, mediàtics. Durant quatre anys hem tingut segrestada la voluntat popular. Ningú no s'escandalitza.

**- Parla de poders mediàtics. ¿En aquest poder hi entra *La Vanguardia*, per la lectura que fa de Podem i del 15-M en l'última dècada?**

- Crec que nosaltres ho hem llegit bé. Una de les coses més xocants que m'he trobat aquests darrers anys és com altres companys, sobretot de premsa madrilenya, se sorprenien que un diari liberal conservador com *La Vanguardia* tractés així Podem. Com un partit que ha obtingut 5 milions de vots, primer, i 3 milions, després. El consens de la premsa madrilenya és que no eren dignes, ni tan sols, d'asseure's al seu escó.

**- Es pot escriure de manera tan propera a Podem xocant amb la línia editorial del diari?**

- *La Vanguardia* és un model únic, avui dia. S'ajusta molt bé a la identitat anglosaxona d'un diari amb propietari que té una línia editorial molt ampla. És el diari on Gregorio Morán ha publicat durant anys. Avui en dia la majoria de mitjans tenen consells d'administració, fruit de la crisi, on s'hi han colat tenidors del deute. Ho creguis o no, pel que jo interpreto, el tractament de *La Vanguardia* del 15-M o del Procés mai no ha estat fora de la línia editorial natural del diari. En aquesta línia hi caben molts discursos. Que ningú obli que Hermann Tertsch es va passar anys escrivint a *El País*. Consulteu l'hemeroteca. No veig que el tractament hagi estat radicalment diferent del que era als anys 90. Considero que tot el que hi ha al voltant ha canviat i, sobretot, la propietat dels mitjans, no la naturalesa de *La Vanguardia*.

**- Fa una analogia amb l'independentisme com *Godzilla* i l'Estat com el Kraken a l'octubre del 2017. El Kraken ha vençut o observarem un altre *remake*?**

- No no, el relat acaba al llibre com finalitza la pel·lícula (*Shin Godzilla*): el Kraken congelat al mig de la ciutat, esperant el dia que ressusciti. Aquest article va ser la primera vegada que em vaig atrevir a fer una analogia brutal d'aquestes característiques. Va ser quan vaig descobrir que afegint una fotografia d'una pel·lícula pots dir qualsevol cosa de manera potent. Cap polític que et reaccionaria de manera irada i que et trucaria per un titular, ho fa en aquest context. Fer una comparativa amb una pel·lícula introdueix una màxima: les coses que ja han passat o han estat explicades són irrefutables. A més, s'introdueix la fórmula com quan es dona una pastilla a una mascota: introduir la medicina dins d'un tros de formatge ho fa més empassable. *Godzilla*, per exemple, em va permetre explicar les diferències entre estat, democràcia i nació. El monstre és un impossible, una quimera, i això em va anar molt bé per explicar l'independentisme.

**- Al llibre no para d'esmentar-les. Què és una "*mesa camilla*" i per què a Espanya són tan importants?**

- És simplement una tertúlia de caràcter polític que es condueix no amb vocació de talla intel·lectual o de sofisticació, sinó amb el format de les tertúlies del cor. Per què funcionen? No hi ha ni cap manera més barata d'omplir hores de televisió que la d'agrupar senyors al voltant d'una taula perquè discuteixin. El meu error monstruós va ser creure que passar de les tertúlies de salsa rosa a les de caire polític elevaria el discurs. El problema és que aquestes últimes s'han impregnat de les banalitats de les del cor, esquitxant la política amb aquestes maneres. És tremendament dolent per al país tenir tertúlies des de les 8 del matí fins a les 11 de la nit, com el 24 hores de *Gran*



---

*Hermano.*

**- Si s'ha banalitzat la política, però tothom s'ha polititzat, com se surt d'aquest *storytelling*?**

- Sóc un optimista nat i crec que es revertirà el procés. Crec que tot això fatiga la gent i la pandèmia ha posat el punt i final de tot plegat. Més d'hora que tard, les audiències de la política a la televisió es desplomaran (si no ho estan fent ja). La gent voldrà tornar als seus projectes de vida i hi haurà un procés de despolitització que serà sa. Els polítics haurien de tenir en compte tot això. Aquests missatges hiperexcitats i empenyats dels nacionalismes, principalment com el del nacionalisme espanyol, que afirmen que s'està venent Espanya a l'ETA, està condemnat al fracàs. No és una opció guanyadora: la gent n'està farta que li diguin que ha d'estar enfadada i mobilitzada.

**- Llegint-lo, venen al cap pel·lícules com *El Reino de Sorogoyen*. Aquest país és incapaç de plasmar la realitat política al nostre cinema amb noms i cognoms?**

- Sí. Només tenim pocs exemples, com *B.* (2013, David Ilundain) sobre el judici del cas Bárcenas. La pel·lícula que anomena, no vull jutjar ningú, però, en el seu esforç per no assenyalar ningú ens acaba assenyalant a tots nosaltres. A l'escena on veiem un home desgraciat endur-se la propina d'un bar sembla que s'iguali això al que roba en política, que tots som iguals. A propòsit d'un titular de Pérez Reverte que manifestava "aquest país és un país de fills de puta", jo veient *El Reino* penso: "Parla per tu, a mi no em fiquis". És molt important assenyalar, sobretot en política. Aconsegueixes l'efecte contrari, gent afirmant que "la política és un fàstic". Això condueix al caldo de cultiu perfecte perquè el discurs de Vox, de l'autoritarisme, aparegui.

**- El relat de l'audiovisual és crucial per a la creació d'opinió en la societat.**

- Tinc amics que són guionistes i creadors que m'expliquen que si enfoquen els seus projectes d'una manera els tomben. Ho han de fer en certs termes perquè siguin enfocats per la companyia. És cridaner perquè moltes d'aquestes empreses són delegacions de les grans companyies nord-americanes i et trobes amb exemples com la cinquena temporada de *The Good Fight* que no va esquivar ni un tema espinós, a més d'anar assenyalant amb el dit. Això s'hi pot fer i aquí, que s'inverteix molt en producció pròpia, no. En defensa dels creadors, no és que cap ho vulgui fer.